

Womhaj Bóh!

Cišto 28.
17. julija.

Lětnik 2.
1892.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knihicziščezerni w Budyšcinje a so tam dostacž sa štwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

5. njedzela po swj. Trojizy.

1 Pětr. 3, 10: „Štóz chze žiwjenje lubowacž a dobre dny widžecž, tón pojimaj šwój jasyk, so by šleho njerēczał a šwoju hubu, so by njeludał.“

Najradšcho chzyl mjeć kóždycžki cžlowjek spochi dobre dny. Ale jeno mało ludži wě, šhto so po prawom „dobre dny“, a kak móhl cžlowjek do nich pščiněč. Šswětni ludžo šebi takle myšla: Dobre so tajke dny, hdyž móže cžlowjek prósnj wotoko kłodžicž a lěni byčž, hdyž ma wšchěch kubłow došć, a hdyž móže šebi na šwěcže wjele wješela popšhecž.

Ale wobhladač šebi kšwilku tajkile kuš žiwjenja. (So p. k. móhl šebi jo prawje derje wobhladač, njech cži Bóh se šwojim šłowom pšchi tajkimle wobhladowanju šwětlo dawa!) Šhto budžesh šebi potom dyrbjecž prajicž? Tole: Tajkele žiwjenje mi na nihdy njemóže žiwjenje rěfacž, to wšchaf je tola kaž šama hoła šmjercž, — a tajkele dny mi na nihdy dobre njejšu, ale so šle, pšchetož te cžlowjeka bóle a bóle wot Boha wotwjeduja, — wot njeho, kiž dyrbi byčž tola so naš so wšchěch najwyschšche kubło. Bóle so cžlowjek se šwětom wšchón bliski cžini, a bóle so wot Boha wšchón šdaluje. Šle pak so tajkele dny teho dla, dofelž cžlowjekež škladnošć dawaja, so potom wšchón do hrěcha šwoli a do škaženja šapadnje.

Šinašche myšle hacž šwětni ludžo, ma wo tej wězy šwjaty Pětr. Wón nam praji: Dobre so jeno tajke dny, hdyž móže byčž cžlowjek jowle na šwěcže prawje

š cžicha žiwj, w měrje, w dobrym pokoju a w šbožu. Štóz ma jowle na šwěcže w šebi dobre šwědomnje; štóz ma w šebi wutrobu, kiž je wšcha š Boha wješela; štóz je wšcho š cžicha š ludžimi žiwj a ma we šebi dušchu wšchu polneho pokoja, — tón je na šwěcže najbohatschi cžlowjek. Štóz dyrbi tu žiwj byčž w njeměrje, w šrudobje, tón tu nihdy žiwjenje nima, ale šmjercž. Šrudoba, kajkuž ma tu šwět, ta šmjercž so šobu cžehnje. Šta to dyrbi mjeć kóždy kšchescžijan myšle, so móhl tu š měrom a š pokojom žiwj byčž.

Šswjaty Pětr pak nam jowle praji, na kajke wašchnje móhl šhto šam so so tež takle š měrom žiwj byčž. Wón naš wuczi: Štóz chze byčž takle žiwj, tón dyrbi šebi jasyk pojimacž, so njemóhl š nim nicžo rěcžecž, šhtož bylo šle, a dyrbi šebi hubu pojimacž, so by š nej njeludał. Š jasykom wšchaf tu a tam ludžo, jedyn druhemu měr kaža, duž je tež šwjaty Šakub ras prajik (Šak. 3, 8), so je jasyk wšcho polny jěda a něšchto njepokojne. Š w tym dyrbi šwjatemu japoschtokež kóždy prawo dacž.

Njech jeno kóždy do šwojeho žiwjenja šam kuš nuts pohlada, — kak wjele njeměra a njepokoja je šebi kóždy hižo š jasykom nacžinik! Štóz měl tu rad dobre dny, tón kędžbuj šwěru šam na so, bjer šo š jasykom na kędžbu, a kasaj jemu mjelcžecž. Šdyž je so šhto š jasykom pšchekhwatał, móže mjeć hušto něchto druhi wot teho wulku šchodu.

Daj mi rěcžecž, kaž so škluscha,
So mēla wšchu kšwalbu dušcha.
Njedaj ženje mi wuńcž se rta
Ššłowam, kajkež so wot cžerta.

Měl pať ja hdy pschibřkufchnošč,
Komu jeho bjesbóžnosč,
Krucže došč psched woczi stajicž,
Njech móhť jem' wšcho řwěru prajicž,

So by ř wutrobje jem' to
Wšcho a do řwědomnja řchlo,
Wón řo počzał polěpschicž
A na Bořy wjeř'le mēcž.

(Wřchědny Boři Řhlěb.)

Pod řněhom řakhowanu.

(Řotročžowanje.)

Řchipořbnju bě jemu wona jeho wobjed donjeřta, ale jejny řuřod řo niřdže wiřžecž njeda; wona řařtřřcha, řo řo delřach řěbluje a řlepje. Duž wona ř njemu dele dónřže, jemu prajicž, řo ma řwój wobjed na blidže řtejo, wón pať na to wšcho pořlu- řchafře řaž řluchi, potom ř hłowu řařwiny, řaž byť řjeť: „Řaj wřchaf!“ a řanta džěřche řwój pucž. Řowar řebi njecžinjěřche wjazy řanu prózu ř nim wobřhadžecž. Wón prajěřche: „Řemu niřtío njemóže pomhacž. Řjerodži wón řam wo niřčo lěpřche, njech je moje dla řiwy, řaž řo jemu řpodoba, donuřowacž cřlowjeř niřoho do niřžoho njěřně.“ Řako pať ludžo řřřřchachu, řo řo řpochi delřach řěbluje a řucha, řa miřchtr Řoncžik wčřwiny, řchto tam tón Dub tola ma, a řařte řebi tam džělo cžini.

„Řa jeno řžu dóněč ř njemu pohladacž, řchto řebi tam cžini“, řowar něřdny praji, řažěřli řebi řwoju řróťku řrubku a džěřche ř njemu řhwilku lóbr řaž na wopyťanje.

Řěřny bě řebi dó řřwiny řurje wocžiniť, wuhřada, řo ma tam Řarcžin ř něřařim dořhim wuřřim řařchěžom řwoje džělo. Miřchtr řo do řuri wuřřupi, ale Řarcžin řo njeda niř řuřa w řwojim džěle řamolicež, duž řebi miřchtr wřchón nařřóžanu řwazi řo Řarcžina woprařchecž:

„Niřčo řa řlo, řuřodže“, wón jemu praji, „řchto jeno tola ře wřcheho řehole řudže, řchtož řebi řowle řlepjeřch? A řa cžo řechžeřch řowle tole mēcž?“

Tón pať jemu na to wotmořwi: „Řleječe, miřchtrje, řowle řebi něřtle řam řa řo řwój řařchěč do řowa wudžětam!“

4.

Řarcžin řebi ře řwojich řniřow cžita, w kotřymž je wřchje jeho řařđžene řiwjenje wopiřane.

Wiřchnje řjane řčžěřachu a pečóřki řřlo wokořo řčženja lěťajo řebi ř běřeho řčženja řaž ř řóžicžřom řwój měř řřěřbachu. Delřach řteřachu dornicžele w pořnyřm řčženju, a pschi řamej řemi wu- pschěřčžerachu řijařki řwoju lubořnu wón. A wuřřche wřcheho řeho mōđřjeřche řo lube nařěčžne njebjo: tu a tam běřa mřóčžalka — řchto řudžičře tam na wšcho to ř wutrobnej řadořčžu njepohřadať a řomu řudžičře wutřoba wřcha wjeřřela njebřla, řo řudžičře řebi njedřřbřať wjeřřely řpěwčřř řařpěwacž?

Takle bě to řež ř řowarjež mřóđřchěj. Tónle cžafř bě řa nju řunje prawy. Něřtle bě wona najřadřřcho pschěžo w řařřodžy pschi řwojich řijařřach a pod wiřchnjowym řčženjom. Bōřny bě wona řařo řhwilku ře řřwiny do řařřodki pořřocžila, řo dřuhřdny niřtío njewjedžičře, řdže pať tola řařo je, a řuřto bě ju řejna řotra dřřřbřala řawořacž, řeli ju něřdže do něčžeho řřjebafře, pschetož něřtle bě řařo wřchudže došč džěla.

Tam delřa w dole řčžěřa mi
Ře řjane lube řóžicžki.
Duž, řuřřha, řabudž řuřřchnošč wřchu,
A řchtož cži cžini řrudobu
A njedaj nađžiji řej řhinyčž,
So řudže wřcho řo ř lěpřřchom' winyčž.

Takle řo řež džęřřa řařo da pschi řchřomje řařřřřchecž, na kotřymž bě wřcho w pořnyřm řčženju. D řařte řjane tam tola wřcho bě!

Alle řnyřdom řebi wona řařřřřřřa řpěwacž. Řřchěř řřóť řřadařo bě wopyťnyřla, řo tam w řuřřodžinyřm dwořčžřku delřach řa řawzy pod bořom tón řamotny řuž na řřónžu ředžěřche, wřchón řřuleny ř nařej hłowu. Řřčónčřřo jemu na hłowu a na řamjeni řwěčžěřche. Něřtle bě prawje wiřžecž, řařřu mējěřche wón

řněřběřku hłowu, — řařřile řněř njemóžěřche jemu pať niřdny řane řřčónčřřo ř hłowu řořřacž, njech byřo řež řařte řorže řariřo řaž řhřřlo. — A pschě cžo-řež-to tónle řuž řorje do njebjěř njepo- řhlada? Wřchako je tola wuřřche jeho hłowu wřcho w pořnyřm řčženju, a řřacžata tamle řorřach řebi řařřele lubořne řhřřřřchě řpěwaja. Wón pať tam ředžo pschěžo dele na řemju řhlada a cžini řebi ře řwojim řijařřřřřom řřmužři a řwacžři do řěřřa, řotřež potom řařo wřchě ře řwojey nořu wuřřwōřa. Dřuhřdny je wřchón pořřmurjeny a řrudny, a potom řo jemu řařo na řhwilku woczi řrořhu wuřřařnitěj, ale bōřny je řařo, řaž byřa na njeho nowa řrudoba pschijřřla.

„Řchto řež to ř řymle řužom je?“ řebi řa řolčřřka pomřřřli. „Řchto jeno móhť řunje něřtle wotřach řařřile řrudny a pořřmurjeny ředžo wotřacž?“

Řch, řy luba řolčřřka, řaj řy mařch řu něřtle řwoje nařěčžo w řwojim řiwjenju, ale pola řuteřo řužo je řařřile jeho nařěřny cžafř dawno wřchón niřmo. Řa řžu cži dopřařicž, řařte řebi wón mřřle cžini, a řchto jemu wřcho pschěř jeho hłowu džě. Wón wuhřada řunje něřtle pschěř řwojimař wocžomař wřchón wotbēžanu cžafř řwojeho řiwjenja a tón je řa řniřa, do řařřej ma wón wřcho řo řařřřane, řchtož je řa wřchě řwoje řiwe řny wuřřoniť, wucžerpiť, wuřřať, wuhřěřřhř. — W řutej řniřžy ma wón řwoje řařřne řoki, ale řež řwoje řřuke, řchěře a cžorne. — Ředny řoť, ně wřchaf, wjazy řacž ředny řařřile řoť, řaj řřř dořhi řřaw ma tam w nej řtejo, řiž jemu wo řym pomjeda, řať wjele je wu- řhřěřřhř, pschěřřupř, duž řadny džiw njeye, řo řo jemu wobey woczi pōđla řačžmitěj, řdnyž na to wřcho pořpomni. — Řchto řebi tam něřtle w řutej řwojey řniřžy wucžita? Řlej, wón řebi tam řařo ř nowa wucžita wo řamnyřm řanju, řamle wotřach pschěř mēřchčžanřřimi wřotami pod řipu. A řchto ma tam w řwojey řniřžy wo řym řtejo? „Řarcžinje, mēřch řiřchčže, řať bě řehny řwojey mačžeri řať řara cžęžřo wokořo wutřobny, řebi řať bě řať řořřo, řaž řřacžřej, řiž bě dořřo do řřěřki řadženy, ale řiž je něřtle ř njeye won, a řiž wiřđi, řo ma wōřno pschěř řobu wocžinjene! Řacž je cži řehny řwoje mačžerne pořřřřřřřwanje řobu na pucž řala. Wēřch řiřchčže, řať cži wona řehny wokořo řchije wřřařře, a řať řej řehny ř jejnyř wocžow ře řřřř řapachu, ale řy řebi řehny mřřřleřche: řdny řy wona jeno řo mnu řať dořřo njecžiniřa, a řdny mēřo jeno řole řejne řořřřřřřwanje řřoro řwój řōž, řo móhť řa wotěřčž! řdny byť jeno bōřny řaloko na řřjecžřach! — Ře byřo řo řehny wot řebje prawe, Řarcžinje?“

(Řotročžowanje.)

Řať Bōř lubny Řnjěř džęřřa řiřchčže džiwny cžini.

Řařžy, řiž do Řhřřřřřřa a jeho řřowa wjele wjazy njedžerža, maja řwoje wjeřřele na řym, pschěř řudžimi řo řorđžicž: „Džiwny řo wjazy njęřřanu!“ Řa řařřřch wřchaf, řořřř čžedžřa ře wřchey mozu řřepi wotřacž, řo pořadny řřřadnořčž namafa, řo byřu řo prawje ř wutřobu na řym řawjebelicž móřli, řať Bōř, řať dořřo řacž jeho řřaleřřwo řeje řnadny řřacž řudže, pschěžo řiřchčže řwoje řřare řřubjenje džerži: Wōřaj řo ře mni we cžafřu řeje nuy, řha řžu řa cže wumōž, a řy dřřřřřch mje řřwalicž. W Břřřčžanřřej wōřadže je řole řařđžene řěto — řež řandrij na řpōđžiwne wōřchnje ř řwojemu njewurjēřřiwemu řbožu a řa nař wřchřřřřř řajimozemu nařwarjenu řhoniť. řandrij je wot řwojich mřōđnyř řět řem řřawna pōbožna řuřřa byť, a na niřřim njeye řenje wjēřřchego wjeřřela mēř, řacž na cžitanju řajimawnyř pōdawřom ř Bōžeho řřaleřřwa. Něřřřu nōž je wón, řdnyž řěřu nař a mačž a wřchřřžy dōmžazy řehnyčž, w řwojey řomōřžy na řožu řežo řiřchčže miřřionře pomjēřčže a řniři řwot Řřřřřřřřa, Řpenerja, Řwogřřa řermanna řřanři a dřuhřch pschi řatarni řacž do řwitanja cžitať. Řať je wón wjele ř řřaleřřwa řeho Řnjęřa řhoniť a řo pschěžo bōřle w řwojey wēřje pořřřřřř. Ř řōžđnyř, řiž ř njemu pschřřřřřřchě, je řo wón wjele wo wōđženjach Bōžich řořřčžowaf, a něřřřny je řo pschi nim wutřobnyje nařwarit. Řřainje je wón řiwny řřaw wōřadny byť. Alle Bōř řež na njeho cžęžře řřřřřwanje wēřy pōřřla: řandrij bě řo řęřarit a pschi řym — wiřđenje řřubit! — Wón je wjele a dořřo řěřowaf. Niřtío pať jemu pomhacž njemóžěřche. Wón wotřa řřepny a řo pschěř džęřřacž řět dořřo. Řřwojich lubnyř wón wjazy njewiřđžěřche. Řořřōđaricž wón řež wjazy njemóžěřche. Řeho řřnyřo řěřu jemu dorōřřli. Tola pať mējěřche wón ř řym řemnyř, řotřnyž by jeho nařřřřřřřř byčž dřřřřřř, wjele řřarōřčže a řrudobny. Dořře cžafř je

taf našch Handrij w tofstej czmi, we wjele srudobach a w wulkich stysknoščach czeźke pruhowanje Bože pschětracž dyrbjaj. Pola njeho tež rěkašče, kaž w tej sčtuczny spěwamy:

Ja bym wołał wodnjo a w nozy
A Bohu moj'mu Knjesewi,
Niz ma wschitko w swojej mozy,
So by i nusy pomhał mi.

Wón bě psche wschu mēru styskny, a wošebje jeho to jara bolešče, so njemóžesche wjazy kaž prjedy czitacž a tež niz wjazy do Božeho domu hič, hdžež tola ženje žaneje Božej pschětracy skomdžik njebě. Róžde lěto dawasche wón šebi domach šwjate Bože wotkasanje wudželeč. Tak je to psches džešacž lět dołho šcho. Jeho stary duschepastyr bě šo na wotpoczint se pschětracy podaj, a druhi na jeho město pschětracž. Teho je wón jenož po šyntu jeho hłoka sesnal; wobhladač jeho njemóžesche. Ženje hinaf hač wulzy jara pšakajo Božu wjeczer wuziwal njeje. Tola paš njepšchěstawašče, wodnjo a w nozy šo k Bohu wołacž. A hlaj, „próštwa praweho wjele samože, hdžž spravna je“, Jak. 5, 16. Loni runje na šwjatkowym šwjedženju roššchěrjesche šo dživna powjesčž bjes ludžimi we wošadže: „— —žez Handrij šašo widži!“ Šchož ničto ša móžne mēł njeje, bě šo štało: Žene ranje bēšče jemu na dobo taf, jako by w jeho czmi šo šchěrčž pocžināto. Dale šo jemu šesda, jako bychu wošobny psched nim tam a šem šo hibāle. Štoro šelna najprjedy šwoju lubu šwērnū mandželstu, potom šwojeho šyna a dale tež tych druhich domjazych. Ale zuse jemu wšcho bēšče. Jeho stary dom bě šo mjenujžy bjes tym pschetwarik, a wón bě nēł w nowym domje. Jako jeho se jstwy wumjedžechu, fajki bēšče to šacžiččž na jeho wutrobu, jako wón nēł Bože njebjēša, Bože lube šlōncžko, šchōmny a žita šašo wošlada. Jeho džōnka bēšče šo w cžāšu jeho šleposčže woženika. Wōh bēšče jej džēcžatka wobradžik, kotrež wōn ženje hišchče wošladał njebě. Nēł ju šawoščach, a wona pschibēža i tymi maškimi, šo by je džēdej na klin šadžika. Šajke bē to widženje! — Wo nēłotrych dnjach žadašče wōn šebi bibliju a hlaj, wōn špōšna tež te drohe pišmiki šašo. Wōn móžesche šašo cžitacž. Wo nēłotrych dnjach pschidže tež na tu dživnu powjesčž duchowny k njemu. Džewjecž lēt dołho bēšče k njemu pschidžaj, ale ženje wobohi muž jeho widžal njebě. Nēł tež teho widžesche, kotrehož bē hač dotal jenož po duchu šnal. Šajke bē to šetanje! Wšchitžy šo poklātnychu a džakowachu šo temu, kiž bēšče šo dživny a wulki a krašny tež nad našchim Handrij wopōšaj. Šunjež je nēł štoro šydomdžēšacž lēt stary, dha je widženje czežko pruhowaneho, ale paš tež wulzy wobnādženého muža šašo dospōšne wōstālo. Ženož na šwoje stawy je jara wošlabny. Še mišči wjazy šhodžič njemōže. Domach paš temu Knjesej, „kiž wulke wēzy šam tu cžini a tež wschudže“, šwēru šlūži i modlenjom, i džakowanjom a i cžitanjom w Božim šlōwje. — Šak je tutōn muž šwoje widženje, kotrehož dyrbjesche taf dołhe cžāšy parowacž, šašo dostāł? Taf šo nēłotry prašča. Wšy, kiž jeho a jeho wobštejnosčže jara derje šnajemy, njemōžemy hinaf wotmolwicž hač: Wōh šamlutki je jemu šašo pomhał a jeho horze próštwy, kotrež je bjes pschēstacž, wodnjo a w nozy, horje šlak, hnadnje wušchāšaj. Wšchetož lēkar žadny jemu pomhał njeje a tež njemōžesche. Wōn tež w tych pošlednich lētach žaneho lēkārja wjazy wo radu šo praščaj njeje. Wō šamlutki je tu wulki džiw cžinik a nam wschitkim taf prawje pokōšaj, taf wōn tež džēška hišchče pola tych šwojich je a jim pomha w prawym cžāšu. Šchož to wēricž njecha, temu radžimy, njech tola do Bulečānskeje wošady hje a našcheho Handrija šebi wobhlada, a wōn budže šo šam pschēšwēdcžičž mōž:

Hdžž Wōh budže prošchēny,
Dha šo wēšče šmili.
Žiwjenje a dobroty
Šad' nam šobudžēli.
Šwēt, lōšcht, hřech,
Čžertow wschēch
Taf podtežesč i nohu,
Hdžž šo modlišč k Bohu.

—ca.

Š rospominanju.

Lampa móže šo najjašnišcho šwēčičž, wodnjo tu šwētłosčž njewidžiwšči, hašle wjeczer ju widžišč. Čžēmnosčž tu šwētłosčž njecžini, ale ju roššchēri. Taf byka šchēšchijana šajna radoščž w tym Knjesju w cžāšach srudoby najmōžnišche šwēdcženje ša šchystuša.

Wšykoš kšērlišč Salomonowy w šerbškich kšērlišchach.

10.

Rōža Šaronška.

Štaw 2, 1.

„Ja šym Šaronška rōža a šilija w dołi.“

Ja šo runam rōži, kotraž w dołi
Šluboka je w tramje ššhowana.
W hustej kercžinje a w cžēmnej holi
Wot joh' lubosčže buch namšana.
Wobrocžena k jeho šwētku njebjeschemu,
Wotšladana i lubowanjom šedžbliwym
Šakčžech; taf šo džakowacž mam jemu
Ša wschitko, šchtož jenož mam a šym.

Bjes njeho — taf dostacž mōžach kčjenje!
Žana pruha njetrjedži mje blyšchčžata —
Wile šlōncžko njewohladač ženje,
Rōža njebjeska mi wōsta njesnata,
Tola džiwne mējach šacžuwanje,
Šak bych w nowym kraju bydlika;
Ššhadžecž cžujach nałētnē mi ranje,
Šak bych k njebjēšam šo bližika.

Jako jeho widžach pschidžo te mni —
Bē to moje horjestawanje;
Wulzy šlōdku radoščž cžujach we mni,
Nōwe wotucži mi žiwjenje.
Wo šnje widžach wšchšchē pschēž' šo šbēšacž
Šchwiznu kčjenjapōšnu hačōžku.
Ššlabosčže dla čžyšchē šaš' šo lēšacž,
Tola šylnje štaže i zusej pomožu.

Šchož šym tehdom w duchu našhōnika,
Hdžž wōn přēni křōčž mje wōšochi,
To je jeho lubosčž natwarika
Nētko we mni a jo došōncž.
Šak mje lubošnje wōn wotšladasche,
Jako we mni pocžā roščž a kčēcž,
A we cžērniach šadušchēž šo šdasche
Šupik, hdžž šo čžyšchē rošwječž.

Psched wētrom je šwēru šakitowāł,
Pschipošdnju mje mile wōšchewik,
Šřechow cžornosčž wschu mi šwotmyšlowāł
A wot pomjedže mje wurjedžik.
Šhłōdžik je mje i rošku njebjesčej,
Psched wschitkim mje štrachom šakhowāł;
Š hnadu je mi šwēcžik i wōtzowššej,
Hdžž je w nozy hřech mje štrachowāł.

Ženož jene czežke hišchče šhōnju:
Šahrodnik mje w dołi wōštaji,
Hdžež šo šašo džiwje šadka hōnju;
Žich šo moja dušcha naboji.
O taf mōhlo mi šo šastyškowacž,
Wohladam na štrach mi hrožazy!
Lohko mōhke škamacž, špodteptowacž
Ššlabny pjenčžik, rjenje kčēcžazy!

Tola jenož na njeho čžu hladač,
Niz na njepšchēcželow njemdrjenje,
Jeho pomoz jenicžy šej žadacž,
Wōn mje wobarnuje šedžbliwje.
Rōža šym, to praju wšchemu ludu;
Ale wšchōn mōj blyšchčž a wonjenje,
Wšcho, šchtož mam a šym a hišchče budu,
To wot njeho dušcha doštanje.

Šist na mlodeju mandželškej.

Ja čžu wamaj do waju mandželstwa rjane šlōwo i Božeho šlōwa šobu dacž. Wone šteji Šebr. 10, 24 a rēka: „Šedžbujmy jedny na drugeho, šo bychmy šo wabili k lubosčži a k dobrym

skutkam.“ Tute słowa so s wjetejha tak srošymja a wukladuja, kaž by japosčtoł napominacz chzyl, so dyrbi jedyn pschemoh drugeho drugeho k lubosći a k dobrym skutkam wubudžowacz. To wschał je dobre wukladowanje a je wošebje ja młodeju mandželsteju rjany a wažny nadawł. Tola to njeje myšl spomnjeneho słowa Božeho. Pschetoz tu steji: Redžbujmy jedyn na drugeho; sčtož ma zyle druge srošymjenje.

© wuwšaczom Boha a tebe sameho tebe ničto tak nješnaje, kaž twój muž a twoja žena, — teho dla je so tež 1870 žortniwje spomnił, so bamž ženje njeby na tu myšl pschischoł wuprajicz, so je bjes smylka a so so ženje molicz njemóže, hdy by woženjeny byl. — Twojeho muža, twoju žonu njetrebasch halle na twoje smylki kedžbliwu sčinič. Wonaj je Bohužel samaj pšnajetaj, haj człowjek je husto došč pschithileny te smylki swojemu mužej a ženje pschezo wumjetowacz, a na to waščnje hižo w přenir czažu swada a njeměr do domu sacžehnjetej, sčtož njeby trjeba bylo, hdyž by kóždy najprjedy na tu rjadu w swojim wóczku „kedžbowal“. To pak so Bohužel porédko stawa. Tego dla chze japosčtoł s tymi słowami lékarstwo pscheczimo tajtemu sahemu wustudnjenju mandželsteje lubosće podacz. Redžbuj na twojeho bližšeho, njech je muž abo žena — tola niz na jeho słabošće, ale wjele bóle na to, sčtož dobreho, hódneho, sprawného, lubeho, czicheho, khróbleho, šwérneho na nim pšnajesč; to sčhowaj w myšli a sapisch šebi do pomjatta, psches to daj so wabicz, jeho lubowacz, psches to daj so wubudžicz, po nim w dobrym, kotrež ma, czinič a ty budžesch — jenož so masch prawej woczki ja to — tak wjele dobreho pola njeho namakašch so budžesch so sam dżiwacz a móžesch na te smylki, kotrež ma, rady sabycz. Njeje to wubjerna wufasnja sa młodeju mandželsteju: na so kedžbowacz, so byščtej so wabikoj k lubosći a k dobrym skutkam. Ach, so by to słowo žohnowanje pschinješto do waju mandželstwa! Waju sprawnj pscheczěl.

Posdže!

Wona ležesche w kaschczu, ruzy bješchtej stynjonej k wěcznemu mērej. Woczki njewotwobrocziwšchi starj wopušczeny mandželsti do mērneho woblicza swojeje šwérneje mandželsteje hladašche. 40 lét bješche wona jemu k bokej stała, bješche džekala a so prózowala domach, w sahrodže, bjes wotpoczowanja wot ranja hacž do nožy. Sčto móhl jejne město wupjelnicz? Ale niz to bješche, na czož šebi myšlesche a sčtož jeho tak jara rudžesche.

Kak rjana bješche wona, hdyž nětko mēr ležesche na jejnym wobliczu! Tajku ju ženje wohladał njebě — pschezo jenož w njemērje a starosći tu a tam, šhwatažu a hanjazu. Nětko wón jejne sdychowanje srošymj, kotrež w njemērje a honjenju wschědneho džekla druhdy sama pschi šebi czinišesche: „Se hiščezje šabatny wotpoczint wostajeny Božemu ludu!“ Nětko wón to sdychowanje srošymj, prjedy ženje na nje kedžbowal njeby, ale nětko wjedžesche, so bješche s nim šebi pschezo noweje šylnosće a noweje khróblošće nadobyla.

„Šhwataj, šhwataj, so do přédka pschindžemoj!“ To bješche psches te dolhe léta jeho stajna rěcz byla. A jedyn džej kaž druhj bješche so prózowala jemu k spodobanju žiwa bycz. Bjes morkotanja bješche kóžde ranje sašo to spróznawe džeklo na so wšala, a pschezo bješche czicha a pscheczelnawa wostala, hdyž ju wón tež honjesche.

Ma wschitko to šebi tón muž pomyšli, jako wón sam psched kaschczom stejesche a swoju šwérnu mandželstu w tym šwjatym mērje w nim ležo widžesche. A wutroba jeho bolešche. Sčto móhl so jemu dżiwacz! Ale ta šrudna myšl, so je ju šhubiž, njebješche to, sčtož jeho najbóle bolešche.

„D, hdy by hiščezje žiwa byla, ženje ju wjazy tak honiž njebych! D hdy by jenož džej, jenož hodžinku hiščezje žiwa bycz móhla, so móhl so jej s najmješča podžakowacz sa wschu jejnu šwérnosć, ščerpliwosć a dobrotu“ — pschetoz to hacž dotal ženje czinił njebě.

A ščestej proštwije.

© Genfa jedyn leczazy list powjeda: W jenym wulkim franzowskim měščje bješche pokladnik wulkeje wifowarņnje runje swoje džeklo dokonjał. Wón swoje pjero s ruki položil a sapoczja te rótki skotych, kotrež na jeho pišaku ležachu, pscheliczicz. Tego wobliczo hluboke šnutškonne rozšhorjenje pscheradži; sašo swoje pjero k ruzy wša, jo přecz položil, samny woczki, sašo jej wotewri, so by šebi

tu psched šobu ležazu sumu wobhladał. Najša myšl drje w nim wojowasche?

Sdyž wón tute pjenješ w rukomaj džeržesche, wón na swoju hižo dolho šhoru žonu šebi pomyšli, na swoje husto hlódne džecz, na pjenješ sa wobydjenje, kiž mějesche hiščezje płacicz, a kiž dyrbał bycz hižo sapłaczeny. Tego dokhodny njedošahachu. Šunjež bješche jara šlutniwy, wón wušč njemóžesche. —

A tuto skoto, kotrež bješche runje pscheliczil, bē šarunanje stareho dolha jeho knjesa, na kotryž hižo dolho wjazy ničto pomyšlił njeje. Sdy by tuta suma jeno jemu šlušchala, wón ju tak nušnje trjebasche . . .

Wón bješche sam . . . Wón so pschi šamšnym pomyšlenju na to, sčtož psches jeho hlówu džesche, postroži, swoje knihi šaprašny, te skotaki hrabnywšchi je do pokladnicy czišny. Šotom džesche won.

Ma dompučzu so jemu šdasche, kaž by jeho njewidomny njepšcheczěl pschescžehal. Žny wječor bē do swojich myšlow ponurjeny; jeho žena jeho wjazy njepšna, tež jeho džecz se spodžiwanjom na njeho hladaču. W nožy spacž njemóžesche. Tak so w ložu tam a šem mjetasche, doniž pschiběraza štyšnosć jeho dušche jemu wuwolacz njeda: „Šnježe, njewjedž mje do špytowanja, ale wumož mje wot teho šleho.“ A tutu modlitwu s šhutnosczu a nutrnosczu wšpjetowasche, hacž bē to špytowanje jeho puščezilo a wón wot špróznosće pschemóženy do španja padže.

Štano k. R. staru swojbnu bibliju wotewri a na přenjej štronje tele słowa czitašche: „4. awgusta 1822. Tón Šnjes je nam šynka wobradžil — Ššesćizijana Šeně-a, kotryž bu na dwazjatyh teho šameho měšaza šščezeny. Wóh chzyl nam tuto džeczjo šdžeržecz a s njeho ššesćizijana sčinič, kotryž w wěrje šwérny wostanje hacž do pošlednjeje hodžinki.“

7. haprleje 1839. Nasch šyn Ššesćizijan Šeně je dženkša šwój šščezěnski šlub wobnowil a swojemu Bohu šwérnosć šlubil. Šako domoj pschindžechny, šmy so s nim hromadže modlili. Ša šym jemu jako hešlo na pučž žiwjenja šobu dał tón ššpruch: „Šytajče najprjedy Bože kralestwo a jeho prawdošč; dha budže wam to wschitko pschidate.“ Mat. 6, 33. Nasch šyn je tuto napominanje s šhutnosczu pschijał.

Šo tym so bješche R. tute słowa pscheczital, wón bibliju šaczini a na swojej koleni padže. Dolho w modlenju psched šwojim Bohom wosta. Šako štaže, mějesche jeho wobliczo sašo staru wješelosć. Wón so na pučž do swojeje wifowarņnje poda, tam pschekupške knihi wotewri a do nich sapłaczeny dolh šapiša, na to měštno, kotrež bē wječor prjedy bēle wostajil. Šodžinu pošdžišcho jedyn s jeho knjesow pschindže a so temu pokladnišej pschibliži. „Mi je žel, so wczera wječor šapomnich, wam šlěduje šobu-dželicz: Moji šobuwobšedžerjo a ja šmy wobšamli, wam 400 hr. pschipołozicz. To dyrbi wam bycz dopokasmo pošneho doměrjenja, kotrež do waš stajamy!“ R. bješche němny s pschekhwatanjom a se šradowanjom. Šotom wón swojej ruzy štyšnywšchi sdychny: „Mój Božo, ja so tebi sa wschitko džakuju, sčtož ty mi dobreho šy wopokasaj!“

Šako bješche jeho džeklo dokonjane, wón tak rucže, kaž jeno móžno, domoj šhwatasche. Tego žena špodžiwana na njeho hladašche; ale halle wječor pošdže, hdyž bješčaj zyle šamoj, so swojej mandželstej wušna, šajke špytowanje bē na njeho pschischo a šajku pomoz šu jemu rynczki njebo nana pschinješke, kotrež je w starej šwójbnej bibliji czitał. Šotom dale tež wo tym pschekhwatanju powjedašche, kotrež bješche so jemu dostało, a wobaj mandželstaj, kotrajž bješčaj napjelņjenaj wot šhwalenja a džakowanja, so nětko šhromadnje Bohu džakowasčtaj, so je wón šaštararja šwójby tak hnadnje psched hrěchom wobarnowal, kotryž móhl jich wschitkich do wulkeje nušy pschinješcz, a so je na jich šhudobu mišosćiwje pohladał a jim krašnje wupomhal.

—M—

„Šombaj Šóh“ je wot nětka niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež **we wschěch pschedawarņjach** „Ššerb. Šlowin“ na wšach a w Budyščinje dostacz. **Ma ščtwórcž léta** płaczi wón **40 np.**, jenotliwe czišla so po **4 np.** pschedawaju.